

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز

کارآفرینی: راهکار کلیدی در راسای تحقق اقتصاد معاومتی

گزارش تحلیلی اقتصادی و اجتماعی

گزارش شماره ۱۲ - سال ۹۵

تهیه شده در دفتر مطالعات اقتصادی و اجتماعی

کد مدرک: SCCIM-FR-009-0	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

موضوع گزارش:	
تاریخ ارائه:	تنظیم کننده:

مقدمه

کارآفرینی از جمله مفاهیمی است که در صورت اهتمام دولت‌ها نسبت به آن، ره چند صد ساله را در دهه‌ای طی خواهند نمود. در بسیاری از کشورهای دنیا از جمله کشورهای در حال توسعه از اواخر دهه ۱۹۸۰ به موضوع کارآفرینی توجه جدی شده است. رشد شتابان کارآفرینی در جهان چندی نیست که باعث تحول عظیم در رویدادهای اقتصادی از یک سو و افزایش شکاف و فاصله میان کشورها از سوی دیگر شده است. عدم برنامه‌ریزی و اجرای صحیح در این حوزه این فاصله را بیش از پیش افزایش خواهد داد. کارآفرینی به عنوان نیروی محرکه در توسعه کشورها به شمار می‌آید. کارآفرینی عامل اصلی ایجاد ثروت و ارزش اقتصادی برای جوامع شناخته شده است. در دنیای در حال تحول امروز، کامیابی از آن جوامعی است که بین منابع کمیاب و قابلیت‌های مدیریتی به وسیله کارآفرینی منابع انسانی خود رابطه معناداری را برقرار سازند. به عبارت دیگر جامعه‌ای می‌تواند در مسیر توسعه گام بردارد که با ایجاد بسترهای لازم، منابع انسانی خود را به دانش و مهارت کارآفرینی تجهیز نماید تا با استفاده از این توانمندی ارزشمند، جامعه را به سوی ایجاد ارزش‌های رشد و توسعه، مدیریت و هدایت کند. با این نگرش، کارآفرینان و کارآفرینی نقش کلیدی در روند توسعه و پیشرفت جوامع مختلف ایفا می‌نمایند.

کارآفرینی عبارت است از فعالیت هدفمند که شامل یک سری تصمیمات منسجم فرد یا گروهی از افراد برای ایجاد، توسعه یا حفظ واحد اقتصادی است. «روبرت نشات» کارآفرینی را قبول مخاطره، تعقیب فرصت‌ها، ارضای نیازها از طریق نوآوری و تأسیس یک کسب و کار می‌داند. از نظر «پیتر دراکر» کارآفرینی یک رفتار می‌باشد و در واقع بکاربردن مفاهیم و تکنیک‌های مدیریتی، استانداردسازی محصول، بنا نهادن کار بر پایه آموزش در آن لحاظ شده است. در تعریف دیگری کارآفرینی به عنوان یک تسریع کننده جرقه رشد و توسعه اقتصادی بیان می‌شود و یک نوع تصمیم‌گیری اجتماعی است که توسط نوآوران اقتصادی انجام می‌گیرد و نقش عمده کارآفرینان اجرای فرآیند گسترده ایجاد جوامع محلی و بین‌المللی و یا دگرگون ساختن نهادهای اجتماعی و اقتصادی است.

کد مدرک: SCCIM-FR-009-0-0	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

نقش کار آفرینی در توسعه اقتصادی جوامع

ویژگی بارز اقتصاد امروز، تغییرات سریع است. لذا کشورهای می‌توانند در چنین اقتصادی موفق عمل نمایند که قابلیت تطبیق با این تغییرات را داشته باشند. توسعه صنعت و پیشرفت در اقتصاد جامعه مبتنی بر تغییر ایده‌ها و خلق نوآوری‌ها است و بدون قرار گرفتن در صف پیشروان علم و نوآوری، هیچ کشوری در پیمودن سریع مسیر توسعه موفق نخواهد بود. طبیعی است که بارزترین ابزاری که می‌تواند ما را به این مقصود برساند، کار آفرینی است. کار آفرینی با توسعه اقتصادی کشورها رابطه تنگاتنگی دارد و امروزه یکی از شاخص‌های توسعه در کشورهای روبه رشد محسوب می‌شود. لذا امروزه در کشورهای مختلف در دانش مدیریت و اقتصاد توجه خاصی به کار آفرینی اقتصاد مدار و کار آفرینان می‌شود. در نظام اقتصادی مبتنی بر کار آفرینی، نوآوران و صاحبان فکر و ایده، سرمایه‌های اصلی یک بنگاه اقتصادی و از عوامل اصلی توسعه پایدار محسوب می‌شوند. به دلیل نقش و جایگاه ویژه کار آفرینان در روند پیشرفت و رشد اقتصادی جامعه، بسیاری از دولت‌ها در کشورهای توسعه یافته و پیشرو تلاش می‌کنند با حداکثر امکانات و بهره‌برداری از دستاوردهای تحقیقاتی، شماری از افراد جامعه را که دارای ویژگی‌های کار آفرینی هستند به آموزش کار آفرینی و فعالیت‌های کار آفرینانه هدایت کنند. توسعه کار آفرینی در هر کشور ضمن فراهم آوردن زمینه رشد و توسعه پایدار، مسائل و مشکلات جاری از جمله فقر، نابسامانی اجتماعی و فرهنگی، اشتغال و ... را مرتفع خواهد کرد. دستیابی به رشد و توسعه اقتصادی به عنوان یک چشم انداز ملی مهمترین آرزوی هر ملتی است اما تحقق چنین چشم اندازی نیاز به تدوین و اجرای راهبردهای اثر بخش دارد. کار آفرینی یکی از اجرایی‌ترین این راهبردها است.

بر این اساس، دستیابی به چشم انداز بیست ساله کشور که چارچوب اصلی برنامه‌های پنج ساله آینده کشور را شکل می‌دهد، مستلزم توسعه کار آفرینی در ایران اسلامی است. در واقع کار آفرینی که به مفهوم کشف و بهره‌برداری از فرصت‌ها به منظور ارزش آفرینی در حوزه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه است، پایه و اساس توسعه همه جانبه محسوب می‌شود. مطالعات و تحقیقات نشان می‌دهد کار آفرینی علاوه بر دارا بودن نقش شایسته و بایسته در رشد و توسعه اقتصادی، منجر به حضور فعال در بازارهای جهانی، رقابت، اشتغالزایی پایدار، توسعه عدالت، کاهش فقر، افزایش درآمد ملی و حل مشکلات جامعه، دولت و بخش خصوصی خواهد شد.

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

ضرورت مقاوم ساختن اقتصاد

ظهور انقلاب اسلامی و عزم راسخ این حکومت برای مقابله با استکبار جهانی، موجب شد که نظام استکبار با تمام قوا به مبارزه با انقلاب و تحمیل فشارها و تهاجمات مختلف و وسیع پردازد. یکی از عرصه‌هایی که به ویژه در سال‌های اخیر با تهاجمات گسترده همراه بوده عرصه اقتصادی است لذا ضرورت شکل‌گیری اقتصادی مقاوم در مقابل حمله‌های نظام استکبار غیر قابل انکار است. در واقع، اقتصاد کشور امروز لازم است در عین مقاومت در مقابل این حمله‌ها بتواند با فراهم‌سازی رشد اقتصادی، اشتغال‌زایی مناسبی را نیز فراهم آورد و ضمن صیانت از ابعاد فرهنگی کشور، عدالت اجتماعی را نیز شکل دهد. بیانات رهبر معظم انقلاب در مورد اقتصاد مقاومتی و نامگذاری سال‌ها توسط ایشان به عنوان یک شعار مطرح نبوده است. بلکه ایشان ضمن شفاف‌زایی اهمیت بحث اقتصادی، پیشاپیش بر لزوم توانمندی بخش اقتصاد در مقابل تحریم‌ها و کارشکنی‌های دشمنان انقلاب تأکید داشتند.

حیات نظام اقتصادی کشور در گرو مقاومت علیه آماج حملات اقتصادی و سیاسی است که علاوه بر کار آمدی در اداره معیشت جهانی، بتواند حضور فعال جمهوری اسلامی ایران را به عنوان الگو الهام‌بخش در تحولات جهان میسر سازد. اقتصاد مقاومتی حرکتی انفعالی نیست. بلکه سلب و ایجاد را توأم با هم دارد. اقتصاد مقاومتی مختص زمان جنگ و تحریم نیست بلکه یک چشم‌انداز بلند مدت پیش روی اقتصاد ایران است. اقتصاد مقاومتی به مفهوم شکوفایی اقتصاد و رفع مشکلات موجود در زیر بخش‌های اقتصادی برای جلوگیری از امتیازدهی به دشمنان و بهبود سطح رفاه عموم مردم است. در واقع اقتصاد مقاومتی بنیانی نظری و عملی برای مدل‌سازی گونه ویژه‌ای از اقتصاد است که فعلا نه خود را برای مواجهه با تحریم‌ها بیش از پیش آماده ساخته است اقتصاد مقاومتی اقتصادی است که دولت برای کاهش هزینه‌ها و رفع کسری بودجه به کاهش و یا حذف ارائه برخی خدمات و مزایای عمومی دست می‌زنند. تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی بر ضرورت طراحی و پیاده سازی الگوی اقتصاد مقاومتی در این برهه از تاریخ انقلاب اسلامی حرکتی پیشرفته و رو به جلو محسوب می‌شود. اقتصاد مقاومتی هر چه باشد و هر تعریفی برای آن ارائه شود، لازم است که از نوعی ثبات نسبی در سیاست‌ها برخوردار باشد، تا همه عناصر مرتبط با اقتصاد، اعم از صاحبان کار، سرمایه و نیز مصرف‌کنندگان بتوانند خود را با آن تطبیق دهند. بی‌ثباتی سیاست اقتصادی، موجب می‌گردد که تبعات منفی آن سیاست، دامن‌گیر اقتصاد و مردم شود، بدون آن که از نتایج احتمالی مثبت آن بهره‌مند شوند. برای رسیدن به ثبات در سیاست اقتصاد مقاومتی، به ناچار باید گام‌های اولیه آن محکم و با مشارکت عموم مردم به

کد مدرک: SCCIM-FR-009-0۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

ویژه دست اندرکاران اقتصاد برداشته شود تا از استحکام اولیه برخوردار باشد. در غیر این صورت سیاست‌ها، لحظه ای و روزانه خواهد بود.

اقتصاد مقاوتی و کارآفرینی

با توجه به آنکه اشتغالزایی کشورمان در چند سال اخیر کم و حتی ناچیز بوده است و در عین حال، ساختار اشتغال از مشاغل صنعتی و کشاورزی و به طور کلی مولدتر به سمت شغل‌های خدماتی و ساختمانی تغییر کرده است و همچنین با در نظر گرفتن ورود پیک جمعیتی جویای کار به صحنه اقتصاد، اشتغال مسأله مهم امروز اقتصاد ماست.

کارآفرینی، به عنوان پدیده‌ای مردمی در اقتصاد که نقش عامل حیات اقتصادی را بازی می‌کند، می‌تواند با توسعه انقلابی خود به شکل دهی یک اقتصاد مقاوم یاری رساند. جامعه‌ای که در بستر کارآفرینی حرکت می‌نماید جامعه‌ای زنده، پویا و فعال است و به سادگی می‌تواند مشکلات و فشارهای بیرونی و درونی را تحمل کرده و پشت سر بگذارد. در جامعه کارآفرین، خطرپذیری بسیار بالا و در عین حال امری طبیعی است و از آنجایی که جامعه کارآفرین از آستانه تحمل بالایی برخوردار است از اینرو دارای اقتصاد مقاومتی خواهد بود.

انقلاب اسلامی ایران مکلف به نوآوری و کارآفرینی و الگوسازی در عرصه‌های جدید اقتصادی است. هر کشوری که علم استکبار ستیزی را برپا کند نیازمند چنین الگوهایی است که یکی از این مفاهیم اقتصاد مقاومتی است. از این رو یک سیستم اقتصادی ویژه برای ادامه رشد و پیشرفت اقتصادی کشور نیاز است. مسلماً سیستم اقتصادی ویژه الزاماتی را نیز می‌طلبد که باید به آنها توجه کرد. اما کارآفرینی به عنوان عاملی که می‌تواند در ایجاد این سیستم اقتصاد ویژه نقش آفرینی کند حائز اهمیت است. تأثیراتی که کارآفرینی بر کشورهای توسعه یافته و کمتر توسعه یافته داشته نشان دهنده این موضوع است که در شرایط کنونی یکی از عواملی که در رشد و شکوفایی اقتصادی کشور می‌تواند تأثیر بسزایی داشته باشد کارآفرینی است از آنجایی که نتایج مثبت آن در سایر کشورها اثبات شده است لزوم اهتمام و توجه به این عامل از سوی مسئولان احساس می‌شود.

رهبر معظم انقلاب اسلامی بر اساس آموزه‌های اسلامی میفرماید: سرمایه‌گذاری و کارآفرینی کاری بزرگ نوعی عبادت است. ایشان در دیدار با کارآفرینان برتر تولیدی، صنعتی و کشاورزی در تاریخ ۱۶ شهریور ماه ۱۳۸۹، با تأکید بر نیاز اساسی کشور به کار و کارآفرینی خاطر نشان کردند: دو دلیل اساسی یعنی آمادگی کشور برای جهش و فشار اقتصادی دشمنان، ثابت می‌کند که ایران، بیش از هر دوره دیگر به کار و کارآفرینی احتیاج دارد. ایشان همچنین در تبیین آمادگی کشور برای حرکت به سوی اقتصاد

گزارش

کد مدرک: SCCIM-FR-009-0-0
تاریخ:

فراهم شدن زیر ساخت‌های مختلف پیشرفت‌های چشمگیر علمی و فناوری و به وجود آمدن مدیریت‌های قوی و سالم در پرتو ۳۰ سال تجربه مدیریتی اشاره کردند و افزودند: در پرتو شناخت ملت از توانایی‌های خود و جوانانش، فصل توانایی و جهش کشور فرارسیده است و طبعاً در این فصل، کار و کارآفرینی اهمیتی به مراتب فراوان‌تر دارد. همچنین با اشاره به تحریم‌ها و فشار اقتصادی نظام سلطه افزودند: برای مقابله با این فشارها باید اقتصاد مقاومتی واقعی به وجود آوریم که معنای واقعی کارآفرینی نیز همین است. از طرفی هدف نهایی سلطه گران از تحریم ایران را بازگشت سلطه اهریمنی قبل از انقلاب دانستند و همه دلسوزان و مسئولان کشور را به تلاش و تولید و کارآفرینی مکلف و موظف ساختند.

در حال حاضر که اقتصاد کشور ما گرفتار نارسایی‌ها، کمبودها، و تحریم‌هایی است که منجر به وضعیت ناهنجار بیکاری، کمبود تولید ناخالص داخلی، کاهش قدرت سرمایه‌گذاری دولت، ضعف در صادرات غیر نفتی و بیماری‌هایی از این قبیل شده است. نیم‌نگاهی به وضعیت جهانی اقتصاد، ما را به سوی این باور می‌کشاند که رشد کارآفرینی و فرهنگ کارآفرینانه به شرطی که هنرمندانه، با فرهنگ، امکانات، توانایی‌ها و سلیقه ایرانی آمیخته شود تنها راه بهبود بیماری امروز اقتصاد کشور و پیشگیری از وخامت حال فرداست. همانطور که رهبر انقلاب به درستی اهمیت کارآفرینی و تأثیر آن را در اقتصاد مقاومتی یاد آور شدند. می‌توان گفت که برای اجرا و رسیدن به یک اقتصاد مقاوم و اقتصادی که در مقابل ترفندها، تحریم‌ها و کارشکنی‌های دشمنان آسیب‌پذیری کمتری داشته باشد باید به فکر توسعه و بهبود و اجرای کارآفرینی در کشور بود و با تمام توان و ظرفیت افراد کارآفرین را یاری نمود و زمینه ایجاد کارآفرینی را تسهیل کرد. کسب موفقیت در دستیابی به این اهداف علاوه بر این که به صورت مستقیم تحت تأثیر بازننگری در نظام اولویت‌گذاری و نیز سیستم مدیریت اقتصادی است، به صورت غیرمستقیم تحت تأثیر زیر ساخت‌هایی است که باید قبل از برنامه‌ریزی به آنها توجه داشت. این زیرساخت‌ها لزوماً به بخش اقتصاد باز نمی‌گردند بلکه جنبه فرهنگی و سیاسی نیز دارند. از سوی دیگر باید توجه داشت که تحقق اهداف اقتصادی نیازمند دکتربین‌ها و راهبردهای کلان می‌باشند از جمله قطع وابستگی به نفت، جنگ نامتقارن اقتصادی و ... در زمینه تحقق اقتصاد مقاومتی از طریق کارآفرینی باید برنامه‌ریزی جامع و مدونی انجام شود. فرایند تخصیص بودجه برای این کار اصلاح و تسهیل شده و زمینه‌های کارکردی آن نیز مورد توجه قرار گیرد. زمینه تحقیق و توسعه فراهم گردد و تدابیری اندیشیده شود که متخصصان و استعدادها برتر در داخل کشور جذب شده و امکاناتی در اختیارشان قرار گیرد تا رغبت این افراد به فعالیت در داخل کشور افزایش یابد. ۵ نین تکنولوژی‌هایی که در کشورهای پیشرفته به طور مرتب در حال به روز شدن است در داخل و با استفاده از تقویت فرآیند تحقیق و توسعه انجام گیرد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز	گزارش	کد مدرک: SCCIM-FR-009-0۰
		تاریخ:

جدول ۱: تلفیق فواید کارآفرینی با ابعاد اقتصاد مقاومتی

ابعاد و فواید کارآفرینی	ابعاد اقتصاد مقاومتی
حمایت از تولید ملی	توسعه کارآفرینی شتاب‌دهنده اقتصاد در داخل کشور اشتغال‌زایی
مردمی کردن اقتصاد	همبستگی اجتماعی ترویج دید کارآفرینانه و ایجاد فرهنگ کارآفرینی خلق و توزیع منافع بین افراد، گروه‌ها و سازمان‌ها
حمایت از صنایع دانش بنیان	خلق فرصت‌های اقتصادی از طریق نوآوری، ایده‌پردازی و دانش
مصرف کالای داخلی	کارآفرینی ارزشی
کاهش وابستگی به نفت	خلق فرصت‌ها توسط افراد بدون توجه به منابعی که در اختیار است
مدیریت مصرف و اصلاح الگوی آن	کارآفرینی ارزشی

جمع بندی و نتیجه‌گیری:

اقتصاد کشوری که دارای جهان‌بینی است که با منافع ابرقدرت‌های دنیا در تضاد است اقتصاد خاصی خواهد بود. چرا که دشمنی‌ها با چنین کشوری همیشه ادامه دارد و در هر دوره‌ای به شکلی بروز می‌کند. از این رو باید همه ساز و به گونه‌ای طراحی شوند که از آن در برابر تهدیدات حفاظت کنند و مسیر رسیدن به اهداف کشور را هموار سازند. آنچه واضح است، تأثیر مستقیم کارآفرینی بر اقتصاد مقاومتی می‌باشد. با توجه به نتایجی که کارآفرینی در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه داشته است، از تأثیرات و پیامدهایی که کارآفرینی می‌تواند در اقتصاد داشته باشد می‌توان به موارد زیر اشاره نمود: ایجاد کسب و کارهای کوچک، ایجاد توسعه اقتصادی بر پایه نوآوری و خلاقیت، ایجاد تغییرات تکنیکی و مبتکرانه در جامعه که باعث رشد اقتصادی می‌شود، ایجاد اشتغال‌زایی و فرصت‌های برابر شغلی، ایجاد همبستگی اجتماعی، ایجاد فرهنگ کار و افزایش کارآفرینی ارزشی و... توسعه کارآفرینی در همه کشورها همواره با موانعی جدی روبه‌رو بوده است. از این رو توسعه کارآفرینی در ایران نیز نیازمند عزم ملی است. توسعه کارآفرینی به عنوان یک مقوله فرابخشی، بایستی در همه ارگان‌ها، سازمان‌ها و نهادهای عمومی و دولتی مورد توجه قرار گیرد

کد مدرک: SCCIM-FR-009-0۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

امید است با ملاحظه به امر کارآفرینی و برنامه‌ریزی برای اجرا و تحقق واقعی آن، نتایج مثبت آن در اقتصاد باعث تحقق اقتصاد مقاومتی و رونق هر چه بیشتر اقتصاد کشور گردد.